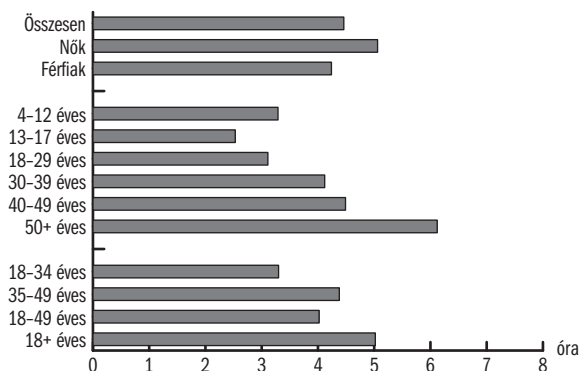

Az ismeretterjesztő funkció megjelenése a híradókban

Az elektronikus kommunikációs eszközök, a rádió, a televízió, illetve a számítógépek és az Internet egyre fontosabb szerepet játszanak az információáramlásban. Vannak, akik egyenesen úgy vélik, hogy azok az események, amelyekről nem számol be a televízió, szinte nem is léteznek (*Kozma 2006*). A tömegkommunikációs intézmények ilyen szignifikáns szerepét a szakirodalom társadalmi és technológiai változásokkal magyarázza. Egyrészt az egyre fejlettebb gépek révén csökkent a munkára fordított idő.¹ Másrészt az így felszabadult időt egyre nagyobb arányban tölti a lakosság a média tartalmának befogadásával. A folyamathoz hozzájárult a társadalom átalakulása is, amely egyre inkább individualizálódott egyénekből áll, akik számára a média jelenti a közösséghez tartozás élményét.² A televízió manapság a legnépszerűbb tömegkommunikációs eszközök közé tartozik. Magyarországon 2011-ben a 4 éven felüli lakosság naponta átlagosan 4 óra 46 percet töltött a képernyő előtt (1. ábra).

1. ábra: A televíziózásra fordított idő napi átlaga, 2011

Forrás: AGB Nielsen.

Mivel a lakosság a szabadidejének jelentős részét tölti televízió előtt, ezért érdemes megvizsgálni azt is, milyen ismereteket sajátítanak el a nézők a tévéből.

A televíziós híradók ismeretterjesztő funkciói

Az általunk ismert dolgok nagy részét sosem tapasztaltuk meg személyesen, hanem csak másoktól látott-hallott-olvasott történeketen keresztül értesülünk ezekről. Erre mutat rá

1 Vitányi, Iván (2006) *A magyar kultúra esélyei*. (Kultúra, életmód, társadalom) Budapest, MTA Társadalomkutató Központ.

2 Wessely Anna (ed) (2003) *A kultúra szociológiája*. Budapest, Láthatatlan Kollégium, Osiris Kiadó. pp. 7–23.

Gerbner is, aki szerint a közvetlenül nem látható dolgokról a tömegkommunikációs eszközök, azokon belül is elsősorban a televízió „mesélnek”.³ Császi a médiát a mai társadalmak „elektronikus folklórjának” tartja.⁴ Ahmed szerint a televíziós tartalmak tájékozódási pontok, fogódzók az embereknek.⁵ A média szocializációban, tanulásban és ismeretterjesztésben betöltött funkciójára világított rá az ENSZ MacBride jelentése is, amely szerint a tömegkommunikáció egyik jelentős funkciója az oktatás (a kulturális és művészeti ismeretek terjesztése, a kulturális örökség ápolása, az egyén ízlésének, ismereteinek fejlesztése, alakítása).⁶ Agrawal úgy véli, hogy a tévé elsősorban a fiatalok szocializációjában játszik szerepet, így a nyelvek tanulásában, valamint a különféle kulturális szimbólumok jelentésének elsajátításában.⁷ Thumim azt írja, hogy már az 1950-es években az volt a kereskedelmi televíziók műsorkészítési elve, hogy tanítsanak, informáljanak és reklámozzanak.⁸ Crisell a BBC kapcsán emeli ki ezt a paternalista elvet, megemlítve, hogy a rádióadásainak egyik legfontosabb célja volt, hogy oktassa a hallgatóságát.⁹ Zrinszky¹⁰ a médiát az úgynevezett nevelési tartományok¹¹ közé sorolja. Benedek úgy véli, hogy az infokommunikációs eszközök fejlődése kialakított egy olyan társadalmi praxist, amely bár spontán, mégis jelentős hatást képes kifejteni az informális és nonformális tanulásra, ezáltal a mindennapi tudásra.¹² A televíziós műsorok tanulásban betöltött szerepét egy 2006-os kutatás vizsgálta Magyarországon Forray R. Katalin és Juhász Erika vezetésével. Ennek során egy országos kérdőíves felmérésben 1200 felnőtt (25–64 évesek) önálló, tanulással kapcsolatos tapasztalatait tárták fel.¹³ Az autonóm tanulást a következőképpen definiálták: „a tanulást saját maga kezdeményezi a tanuló, és önálló, irányított tanulási programot valósít meg... az autonóm tanulás éppúgy kapcsolódhat a felnőtt munka vagy tanulási tevékenységéhez, mint a hobbiához és a közvetlen mindennapjaihoz, legyen szó akár az öltözködésünk megújításáról, akár egy új recept kipróbálásáról”.¹⁴ A felmérésben résztvettek 17 százaléka leginkább a TV segítségével végzett autonóm tanulást, 54 százaléka többé-kevésbé szerzett ismereteket tévéműsorokból, a fennmaradó 29 százalék pe-

3 Gerbner, George (1996) The Hidden Message in Anti-Violence Public Service Announcement. *Harvard Educational Review*, 2. Issue. pp. 13–17.

4 Császi Lajos (2002) *A média rítusai – A kommunikáció neodurkheimi elmélete*. Budapest, Osiris, MTA-ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport.

5 Ahmed, Sara (2006) *Queer Phenomenology: Orientations, Objects, Others*. NC, Duke University Press.

6 UNESCO International Commission for the Study of Communication Problems (1980) *The MacBride Report – Communication and Society Today and Tomorrow, Many Voices One World, Towards a new more just and more efficient world information and communication order*. London, New York, Paris, UNESCO-Kogan Page.

7 Agrawal, Binod C. (2000) *Higher Education Through Television – The Indian experience*. New Delhi, Concept Publishing Company.

8 Thumim, Janet (2006) *Inventing television culture*. New York, Oxford University Press.

9 Crisell, Andrew (2006) *A Study of Modern Television – Thinking inside the Box*. New York, Palgrave Macmillan.

10 Zrinszky László (2006) *Nevelélmélet*. Budapest, Műszaki Kiadó.

11 Nevelési tartományon a nevelés köréből az oktatást kivonva megmaradt területet érti.

12 Benedek András (2006) A TÉT és a technológiai fejlődés összefüggései. In: Benedek András (ed) *Tanulás egy életen át (TÉT) Magyarországon*. Budapest, Tempus Közalapítvány. pp. 66–125.

13 A kutatást az OTKA finanszírozta, és „A felnőttkori autonóm tanulás és tudáskorrekciós elköteleződés” címet viselte.

14 Forray R. Katalin & Juhász Erika (2008) Az autonóm tanulás és az oktatás rendszere. *Új Pedagógiai Szemle*, No. 3. pp. 62–68.

dig teljesen elutasította a TV-t, mint tanulási eszközt.¹⁵ A mostani elemzésünkben a televíziós híradók ismeretterjesztő szerepét vizsgáljuk. Ezek elsősorban tájékoztató funkciót töltenek be. Szabó szerint a tájékoztatás során abból a célból közlik a híreket, adatokat, tényeket, hogy a befogadó megértse a körülötte lévő (személyes, nemzeti, nemzetközi stb.) környezetet.¹⁶ Ugyanakkor a televíziós hírműsorok magukban hordoznak ismeretterjesztő szerepet is. Buckingham szerint a média lényegénél fogva „oktató jellegű”, amely vonatkozik a híradó műsorokra is.¹⁷ Ennek vizsgálata azért is érdekes, mert a Szonda Ipsos felmérései szerint a magyar lakosság 96 százaléka¹⁸ legalább alkalmi jelleggel, de figyelemmel kísér valamilyen hírműsort.¹⁹ A televíziós híradók általában a klasszikus értelemben vett híreket közvetítenek. Zsolt definíciója szerint hírnek az olyan, objektivitás látszatával bíró aktuális, újdonságot tartalmazó információt nevezünk, amely sokakat érdekelhet és/vagy sokak életében változást okozhat.²⁰ Gripsrud szerint a hírek a tények, információk egyszerű leírásai.²¹ A kutatásunk során azt vizsgáltuk, hogy a híreket közlő televíziós híradókban mennyire van jelen az ismeretterjesztő funkció a tények egyszerű közlésén felül. A *híregység* mindig valamely eseményről szól. Campenau szerint az újságírás szemszögéből eseménynek tekinthető minden olyan cselekvés, amely a társadalomban megy végbe, vagy érinti azt.²² Kifejezetten a híradókra alkalmazva az események: „a világnak azok a történései, amelyeket a média észrevesz, és a hírértékük alapján közlésre érdemesnek tart”.²³ A híregységek pedig „a híradásoknak mindazon részei, amelyek a témának, ezen belül az eseménynek, a helyszínek és az időnek, a szereplőknek, az érintett közügyeknek az azonossága (folyamatossága, kapcsolata, összetartozása) alapján kerek, koherens, lezárt egészeket képeztek, és amelyeket a szerkesztők, illetve a műsorvezetők formailag is elhatároltak egymástól”.²⁴ Híregységnek vettük a tudósításokat a csak a műsorvezető által felolvasott rövid híreket, az élő helyszíni bejelentkezéseket, valamint a meghívott szakértővel lefolytatott rövid stúdióbeszélgetéseket. A kutatás során elsősorban az „elemző”-nek nevezett híregységekre figyeltünk. Az *elemző híregység* bármely téma részletes elemzésével foglalkozik, az összefüggések, okok feltárásával tudományos kutatások, egyéb felmérések statisztikák alapján, vagy a szerkesztőség saját kutatómunkája révén. Nem feltétlenül egy konkrét eseményről tudósít, túlmutat a tények pusztá közlésén, mivel összefüggéseket tár fel, viszonyítási alapokat mutat be, illetve ismereteket nyújt. Tehát ha egy híregység csak

15 Kenyeres Attila Zoltán (2009) A tudományos ismeretterjesztő televízió műsorok szerepe a felnőttek informális tanulásában. In: Forray R. Katalin & Juhász Erika (eds) *Nonformális – informális – autonóm tanulás*. Debrecen, Debreceni Egyetem. pp. 285–290.

16 Széles Tamás, Szabó József, Rozgonyi László & Ballai Éva (2011) *Digitális szép új világ*. Debrecen, Debreceni Mozgóképkultúra Alapítvány.

17 Buckingham, David (2003) *Media education: Literacy, learning and contemporary culture*. Cambridge: Polity.

18 Csak a 14 évnél idősebb korosztályra vonatkozik.

19 Szonda Ipsos (2012) *A televíziós műsorok nézettsége – 2011. december*. <http://www.piackutatasok.hu/2012/01/ipsos-4-televizios-musorok-nezettsége.html> [Letöltve: 2012.04.15.]

20 Zsolt Péter (2005) *Médiaháromszög – A modern tömegkommunikáció szerveződése*. Vác, EU-Synergon Kft.

21 Gripsrud, Jostein (2002) *Understanding Media Culture*. London, Arnold.

22 Campenau, Pavel (1972) *Radio, Televiziune, Public*. Braila, Stiintifica Editura.

23 ORTT (Országos Rádió és Televízió Testület) (2007) *A magyar, német, olasz és osztrák közszolgálati televíziós híradók összehasonlító elemzése*. http://www.mediatanacs.hu/elemezsek/20/1208458713híradok_összehasonlítása.pdf [Letöltve: 2011.12.20.]

24 Uo.

arról szól, hogy holnaptól emelkedik a benzin ára, az csupán egy tájékoztató hír. De ha a háttérben lévő okokat elemzi, vagy azt, hogy a környező országokhoz viszonyítva mennyire drágább/olcsóbb itthon az üzemanyag, az már elemző híregység. Kitértünk arra is, hogy milyen forrásból származhatnak ezek a hírek. Lehetnek *statisztikára épülők*, amikor a szerkesztőség valamely statisztika eredményeit mutatja be, számokat, és ezekről kérdez szakértőket a témában. Alapulhatnak *kutatásokon és felméréseken*, ilyenkor a szerkesztőség valamilyen szervezet kutatásának, tanulmányának alapján mutatja be a témát. És lehet *szerkesztőségi utánajárás*, amikor a szerkesztőség maga jár utána a dolgoknak és kérdez meg szakértőket, készít saját elemzést. A televíziós híradókban nemcsak az elemző híregységek hordoznak szignifikáns ismeretterjesztő funkciót, hanem a fogyasztóvédelmi témákról, a kulturális életről, a történelmi múlttól, a tudományos élet újdonságairól, valamint az oktatásról és az iskoláról szóló hírek is. Így ezek előfordulási gyakoriságát is megnéztük. Természetesen előfordulhat, hogy más jellegű hírekben is megvalósul az ismeretterjesztés. Például egy közlekedési baleset kapcsán is felhívhatják az autósok figyelmét a csúszós utak veszélyeire stb.²⁵ Csak ha a hír kifejezetten arról szól, hogy mi a teendő a jeges utakon, azt soroltuk az elemző híregységek közé.

Ismeretterjesztés a magyar, a német és az osztrák televíziós híradókban

A kutatás tartalomelemzésre épült. A vizsgálati mintát egy teljes hónap (2012. január) 31 napjának esti, fő műsoridőben sugárzott, legnézettebb közszolgálati és kereskedelmi televíziós híradói alkották: a magyar közszolgálati 1-es (M1) „Híradó”-ja, az osztrák közszolgálati (ORF) „Zeit im Bild” adása, a német közszolgálati 1-es (ARD) csatorna „Die Tagesschau” műsora, a magyar RTL Klub „Híradó”-ja, a német RTL „RTL Aktuell” adása, valamint az osztrák ATV „ATV Aktuell” nevű híradója.²⁶ A mintába került 31 napon összesen 186 híradást vizsgáltunk, amelyekben 2461 híregységet elemeztünk. Ezeket kvantitatív tartalomelemzéssel analizáltuk, kizárólag a híregységek által érintett témára koncentrálván. Ezt – ahol szükséges volt – kvalitatív megfigyelésekkel pontosítottunk. Az 1. táblázatban azt tekintjük át, hogy az egyes híradók összes híregységeiben milyen arányban szerepeltek az elemző jellegű hírek, illetve melyek azok a témák, amelyek még az ismeretterjesztéshez kapcsolódhatnak.

Az 1. táblázat adataiból kitűnik, hogy *elemző híreket* a vizsgált tévék közül legnagyobb arányban a német RTL, legkisebb arányban pedig a magyar közszolgálati televízió sugárzott. Mind a kereskedelmi, mind a közszolgálati kategóriában a magyar tévék adták arányaiban a legkevesebb elemző hírt. *Kulturával kapcsolatos híreket* legnagyobb arányban az osztrák közszolgálati híradó közölte. Mind a közszolgálati, mind a kereskedelmi kategóriában a német híradók foglalkoztak legkevésbé kultúrával. *Az oktatással és iskolával* kapcsolatos témák legnagyobb arányban az osztrák ATV Aktuell híradójában szerepeltek, míg legkevésbé a német közszolgálati híradóban. A híregységek olyan, az oktatáshoz kapcsolódó témákkal is foglalkoztak, mint például parkolási gondok az iskola körül, megközelítési nehézségek, de az ügyeleti hírek között is megjelent az oktatási intézmény, pél-

²⁵ Az ilyen jellegű hírek ismeretterjesztő funkcióit azonban ebben a kutatásban nem vizsgáltuk.

²⁶ Azért ezeket az országokat vizsgáltuk, mert az ORTT korábban említett kutatása is ezeket az országokat vizsgálta, így egy másik elemzésben időbeli összehasonlítást is tudunk tenni. Az ORTT az olasz híradókat is elemezte, erre mi nyelvi korlátok miatt nem vállalkoztunk.

dául egy iskolai lövöldözés kapcsán. *Történelmi témákról* leginkább a magyar és a német közszolgálati híradók adtak hírt, legkevésbé pedig az osztrák ATV.²⁷ *A tudományos élet híreivel*, a tudomány új eredményeivel legnagyobb arányban a német RTL Aktuell foglalkozott. *A környezet védelmével*, illetve elszennyezésével, a környezetre leselkedő veszélyekkel és az időjárásal kapcsolatos hírek legnagyobb arányban az osztrák ATV Aktuell híradójában szerepeltek, legkevésbé pedig a magyar RTL Klub híradójában. Érdemes megvizsgálni azt is, melyek voltak azok a témák, amelyekkel az elemző anyagokban foglalkoztak az egyes híradók 2012 januárjában (2. táblázat).

1. táblázat: A témakörök megjelenítése az összes híren belül

Ország:	Németország		Ausztria		Magyarország	
	RTL	ARD	ATV	ORF	RTL Klub	M1
Csatorna:	kereskedelmi közszolgálati		kereskedelmi közszolgálati		kereskedelmi közszolgálati	
Csatorna jellege:	kereskedelmi közszolgálati		kereskedelmi közszolgálati		kereskedelmi közszolgálati	
Hírműsor:	RTL Aktuell	Die Tagesschau	ATV Aktuell	Zeit im Bild	Híradó	Híradó
Elemző híregységek aránya	18,21	9,06	9,03	15,27	7,69	6,84
Kultúra megjelenésének gyakorisága	0,27	0,97	0,69	7,16	3,11	1,34
Oktatás és iskola megjelenésének gyakorisága	2,11	0,32	3,47	1,43	2,13	2,00
Történelem megjelenésének gyakorisága	1,32	1,62	0,00	0,47	0,33	1,67
Tudomány/tudományos élet megjelenésének gyakorisága	2,37	0,00	0,00	0,24	0,16	0,67
Környezetvédelem/Időjárás téma megjelenésének gyakorisága	2,37	1,29	3,47	1,90	0,65	1,67

Forrás: Saját számítás.

A 2. táblázat adataiból kiolvasható, hogy a megvizsgált híradók elemző anyagai 2012 januárjában összességében legnagyobb arányban a *társadalmi jelenségekkel*, problémákkal, lakossági szokásokkal foglalkoztak. A társadalmi jelenségek elemzésében kiemelkedik a német RTL. *Külföldi országok helyzetének elemzésével* elsősorban a német híradók és az osztrák közszolgálati híradó foglalkozott. *A fogyasztóvédelemről* a német közszolgálati tévé és az osztrák ATV Aktuell közölt legnagyobb arányban elemzéseket a vizsgált időszakban. *Az oktatással és az iskolával* kapcsolatos hírek a kereskedelmi tévék híradójában szerepeltek nagyobb arányban, azon belül is az osztrák ATV híradójában. A közszolgálati tévék közül szintén az osztrák ORF közölt legnagyobb arányban ilyen jellegű elemzést. Az ATV-n a következő témák jelentek meg: veszélyesek az érettségiző diákoknak kínált úgynevezett „buliutak”, egészségtelen a kínálat az osztrák iskolai büfékben, sok gyereknek túl korán kell kelnie, hogy eljusson az iskolába Steiermarkt tartományban, és az érettségien a mobiltelefonok mint puskázási eszközök elleni fellépés lehetőségeit elemezték annak kapcsán, hogy az egyik osztrák középiskola igazgatója a mobiltelefonokat blokkoló zavaróberendezést telepítene az iskolába az érettségi idejére.

²⁷ A történelemről elsősorban a különféle évfordulók és megemlékezések, illetve a múltbeli eseményekkel kapcsolatos jelenlegi bírósági elszámoltatások kapcsán esett szó.

2. táblázat: Az egyes témák megjelenési aránya az elemző híregységeken belül (egy híregységben több témakör is megjelenhet)

Ország:	Németország		Ausztria		Magyarország	
	RTL	ARD	ATV	ORF	RTL Klub	M1
Csatorna:	kereskedelmi		közszolgálati		kereskedelmi	
Csatorna jellege:	kereskedelmi		közszolgálati		közszolgálati	
Hírműsor:	RTL Aktuell	Die Tagesschau	ATV Aktuell	Zeit im Bild	Híradó	Híradó
Társadalmi jelenségek-problémák, lakossági szokások	60,86	28,57	53,85	29,68	27,08	29,27
Külföldi országok helyzetének elemzése	10,14	28,57	7,69	21,88	0,00	4,87
Fogyasztóvédelem megjelenési aránya	1,44	10,71	15,38	1,56	0,00	2,44
Oktatás-iskola megjelenési aránya	7,25	3,57	23,08	4,68	8,33	2,44
Környezetvédelem-időjárás megjelenési aránya	2,90	0,00	7,69	3,13	6,25	4,87
Egészségügy-egészség megjelenési aránya	15,94	3,57	23,08	12,5	16,67	2,44
Állatvilág megjelenési aránya	2,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Forrás: Saját számítás.

Az RTL Aktuell a diákok szabadidős elfoglaltságaival, az iskolák körüli parkolás gondjával, a bevándorlók iskolázottságával, a Haitin épült iskolával, valamint a papírok nélkül az országban élők iskoláztatásának problémáival foglalkozik az elemzések között. A magyar RTL pedig a hazai egyetemek csökkenő keretszámairól az ausztriai továbbtanulási lehetőségekről, az oktatási támogatások megvonásáról, valamint a felsőoktatásban a hallgatói költségek növekedéséről közölt elemzéseket. A közszolgálati tévék közül az ORF a felsőoktatásban tanító nők arányait elemezte, valamint az érettségien a mobiltelefonok mint puskázási eszközök elleni fellépés lehetőségeit annak kapcsán, hogy egy iskolaigazgató zavaró berendezést telepítene az iskolába, illetve az iskolai büfék egészségtelen kínálatát is elemezték. Az ARD összehasonlítást közölt a BA és az MA diplomák munkaerő-piaci értéke közötti különbségekről. A magyar közszolgálati híradó azzal foglalkozott, mennyivel csökken az egyetemekre felvehető hallgatók száma. A *környezet védelmével és az időjárás jelenségekkel* kapcsolatos elemző híregységeket legnagyobb arányban két kereskedelmi tévé, az osztrák ATV és a magyar RTL közölte. Az *egészségügyi helyzettel* illetve az egészségmegőrzéssel kapcsolatos elemzések legnagyobb arányban a három kereskedelmi tévé jelentek meg. Az *állatvilággal* kapcsolatos elemzéseket egyedül a német RTL közölte. A témák elemzésén kívül érdekes annak áttekintése is, hogy milyen forrásokból készítették az egyes szerkesztőségek az elemzéseket (3. táblázat).

A legrangosabb forrásokra hivatkozva legnagyobb arányban a német RTL készített elemző híregységet, míg a két magyar híradó közölte a legkisebb arányban valamennyire tudományos adatokra támaszkodó elemzést. A 4. táblázat tartalmazza az elemző hírek arányát az összes híregységen belül, valamint az öt egyéb ismeretterjesztő téma megjelenési arányait az elemző hírtípuson kívül. A legelső sor pedig az ország híradónak átlagát mutatja, így kiderül, hogy az adott ország híradói mennyiben bizonyultak ismeretterjesztőnek.

Ezek alapján összességében elmondható, hogy a leginkább ismeretterjesztő-oktató jellegű híradónak az osztrák ORF közszolgálati híradója bizonyult az elemzett időszakban.

Második helyen egy kereskedelmi televízió, a német RTL áll. Az összes többi televíziós híradó jóval ezek mögött lemaradva, nagyjából azonos szinten áll.

3. táblázat: Az egyes témák forrásai az elemző híregységeken belül

Ország:	Németország		Ausztria		Magyarország	
	RTL	ARD	ATV	ORF	RTL Klub	M1
Csatorna:						
Csatorna jellege:	kereskedelmi	közszolgálati	kereskedelmi	közszolgálati	kereskedelmi	közszolgálati
Hírműsor:	RTL Aktuell	Die Tagesschau	ATV Aktuell	Zeit im Bild	Híradó	Híradó
Szerkesztőségi utánajárás	47,83	60,71	69,23	50,00	87,50	53,66
Statistikák	27,54	21,43	15,38	42,19	6,25	46,34
Kutatások, felmérések	24,64	17,86	15,38	9,30	6,25	0,00

Forrás: Saját számítás.

4. táblázat: A témakörök megjelenítése az összes híren belül

Ország:	Németország		Ausztria		Magyarország	
	RTL	ARD	ATV	ORF	RTL Klub	M1
Csatorna:						
Csatorna jellege:	kereskedelmi	közszolgálati	kereskedelmi	közszolgálati	kereskedelmi	közszolgálati
Hírműsor:	RTL Aktuell	Die Tagesschau	ATV Aktuell	Zeit im Bild	Híradó	Híradó
Híregység témája:	RTL Aktuell	ARD	ATV Aktuell	ORF	RTL Klub	M1 Híradó
Elemző	18,21	9,06	9,03	15,27	7,69	6,84
Egyéb ismeretterjesztő	3,95	4,20	4,86	11,46	4,91	7,51
Összesítve	22,16	13,26	13,89	26,73	12,6	14,35
Országos átlag	17,71	20,31	13,475			

Forrás: Saját számítás.

Összegzés

Az elemzett adatok alapján azt mondhatjuk, hogy a televíziós híradóknak az informálás és tájékoztatás mellett van ismeretterjesztő és oktató szerepük is. Az ismeretterjesztő-oktató híregységek aránya az összes hírre vetítve minden vizsgált híradó esetében 10 százalék fölött alakult. A kereskedelmi és a közszolgálati jelleg nem játszott szerepet az ismeretterjesztés terén. Valószínűsíthető, hogy az egyes híradók szerkesztési elvei azok, amelyek meghatározzák, mennyire erős ez a funkció egy-egy híradó esetében. Két híradónál lehet ezt markánsan megfigyelni: a német RTL Aktuell kiemelkedő arányban koncentrált elemző hírekre, az osztrák ORF híradója pedig a kulturális életéről közvetített jelentős arányban híreket. A legkevésbé ismeretterjesztő jellegű híradónak az elemzett időszakban a kategorizálásunk alapján a magyar RTL Klub híradója bizonyult. Az elemző hírek arányát tekintve mind a kereskedelmi, mind pedig a közszolgálati kategóriában a két magyar tévé híradója végzett az utolsó helyen. Összességében az osztrák híradók bizonyultak leginkább ismeretterjesztő és oktató jellegűnek²⁸ míg legkevésbé a magyar híradók.²⁹

Kenyeres Attila Zoltán

²⁸ 20,3%-os arányban.

²⁹ 13,5%-os arányban.